

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Abivajaduse hindamine isikukeskse teenusmudeli projektis

Katrin Tsuiman
erihoolekande valdkonna nõunik

Abivajaduse hindamisinstrumendi kasutamine teenusmudelil

Eesmärk:

- ❖ parandada inimese abivajaduste hindamist
- ❖ juurutada ühtset abi- ja toetusvajaduse hindamist kohaliku omavalitsuse ja riigi tasandil
- ❖ testida hindamisvahendi sobivust sihtrühma toetusvajaduse määra väljaselgitamiseks ja edasise tegevuse planeerimiseks.

Teenusmudelis on sotsiaalhoolekande sammud

Sotsiaalhoolekande seadus § 15 sätestab:

KOV üksus selgitab välja abi saamiseks pöördunud isiku abivajaduse ja sellele vastava abi.

Teenusmudeli tegevus:

- KOV määratleb hindamisinstrumendi abil inimese abivajaduse taseme eri eluvaldkondades
- KOV valib hindamise tulemusi arvestades välja baastoetuse ja lisatoetuse osutajad ning suunab isiku sobiva baastoetust osutava teenuseosutaja juurde.

Teenusmudeli II etapp: Abivajaduse hindamine

Eesmärk:

- Teenusele õigustatuse tuvastamine
- Abivajaduse taseme määratlemine eri eluvaldkondades
- Saada **sisend**:
 - omavalitsusele juhtumi dokumenteerimiseks STAR-is
 - baastoetuse osutajale teenuse planeerimiseks järgmises etapis
- **Otsustada**, kas tegemist on inimesega, kes vajab abistamist projekti tegevustega

Abivajaduse hindamisel tuleb :

- Lähtuda inimese kohta teada olevast andmestikust ja informatsioonist, milleks on: dokumentatsioon ja info formaalsetest kanalitest (nt varasemalt läbiviidud hinnangud, otsused, rehabilitatsiooniplaan, individuaalse arengu kaart, inimese poolt varasemalt esitatud andmed nt töövõime hindamise- ja puude hindamisel jms andmed)
- Koondada kokku info, mis on saadud abivajaduse märkamise faasis
- Paigutada olemasolev info hindamisinstrumenti

Abivajaduse hindamisinstrumenti koostamine

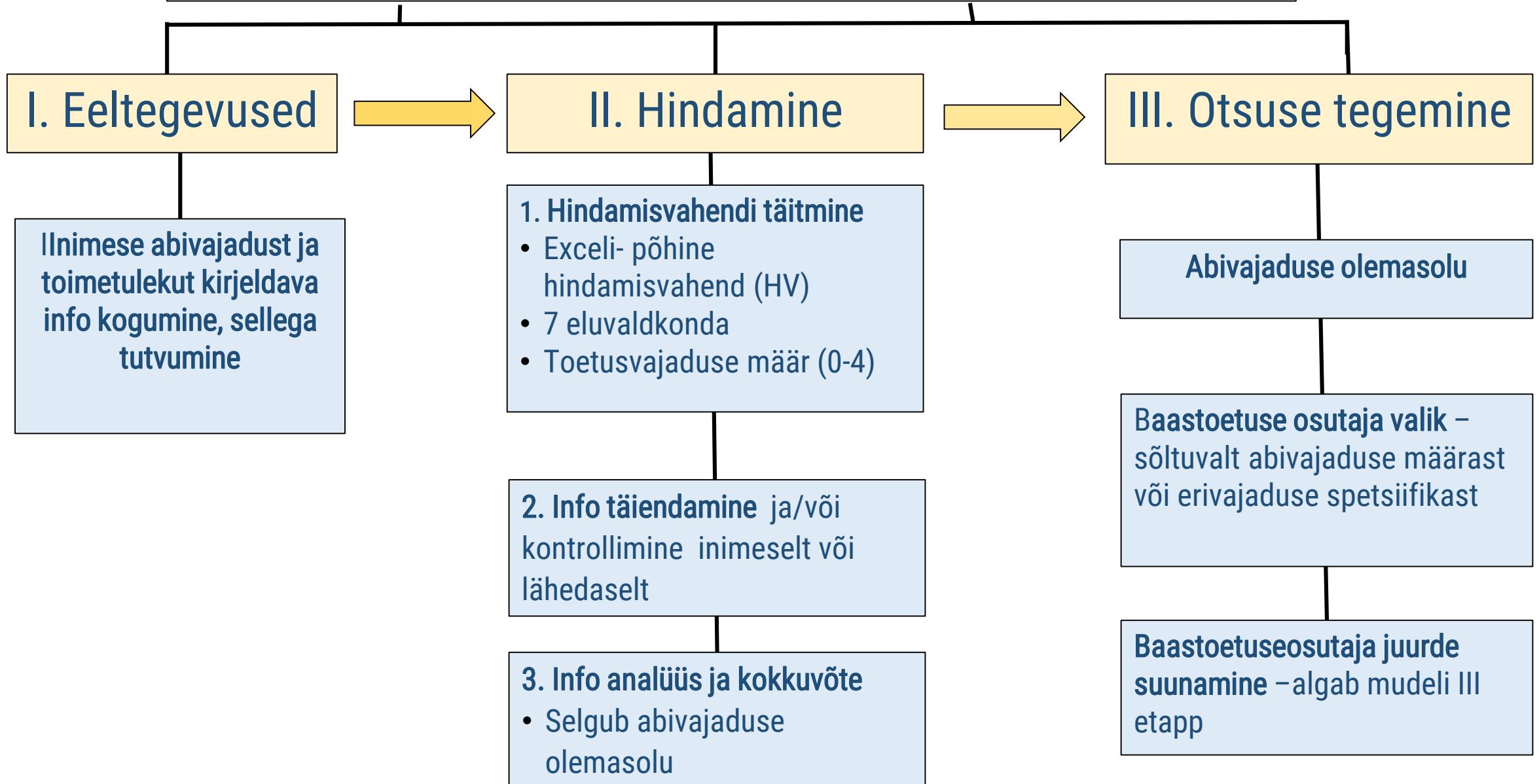
Aluseks on elukvaliteedi valdkonnad, mis tuginevad Maailma Terviseorganisatsiooni poolt soovitatud spetsiifilisele elukvaliteedi instrumentidele - WHOQOL (The World Health Organization Quality of Life Instruments (THE WHOQOL-100 and THE WHOQOL-BREF). <http://www.who.int/healthinfo/survey/whoqol-qualityoflife/en/index4.html>

Analüüsi läbi Eestis kasutusel olevad erinevad hindamisvahendid sotsiaalteenuste ja sotsiaalhoolekande abivajaduse tuvastamiseks:

- kohalike omavalitsuste poolt kasutatavad hindamisvahendid
- Hindamisinstrument hooldusvajaduse ja sotsiaalteenuste määramiseks (Sotsiaalministeerium 2005)
- skaala toimetulekupotentsiaali ja rehabiliteeritavuse hindamiseks (PPS-1)
- riskikäitumise hindamisvahend
- rehabilitatsiooniteenuse vajaduse eelhindamise vahend
- töövõime hindamisvahend
- puude hindamise küsimustik (WHODAS 2.0)

Abivajaduse hindamise sammud/hindamise protsess

- **EI OLE** detailidesse laskuv tegevusvõimet ja toimetulekuoskusi kaardistav hindamine.
- **ON** teenuse rahastaja ja korraldaja poolt inimese abivajaduse tuvastamine ja sotsiaalhoolekande abimeetmele õigustatuse osas otsuse tegemiseks vajaliku alusmaterjali süsteemne ja kindla struktuuri alusel kogumine.

Võimaldab:

- valida, milliste tegevustega on võimalik inimese elukvaliteeti hoida või paranda
- suunata inimene vastava abimeetme (baastoetuse) pakkuja poole.

- A. Üld- ja isikuandmed – isikukood, nimi, sugu, vanus, elukoht, tegelik viibimiskoht
- C. Abivahendite kasutamine
- D. Eluvaldkonnad ja toetusvajaduse astmed
- E. Kokkuvõte ja skoor

7 Eluvaldkonda:

1. Sotsiaalsed suhted -1 küsimus toetusvajaduse astme määramiseks;
2. Vaimne tervis – 3 küsimust toetusvajaduse astme määramiseks;
3. Füüsiline tervis - 3 küsimus toetusvajaduse astme määramiseks;
4. Hõive - 1 küsimus toetusvajaduse astme määramiseks;
5. Vaba aeg ja huvitegevus - 1 küsimus toetusvajaduse astme määramiseks;
6. Elukeskkond - 1 küsimus toetusvajaduse astme määramiseks;
7. Igapäevatoimingud - 5 küsimus toetusvajaduse astme määramiseks.

Eluvaldkondades määratletakse toetusvajaduse aste 0-4

Aste	Toimetulek	Toetusvajadus
0	Iseseisev	Ei vaja toetust
1	Madal toetusvajadus	Toimetulek kergelt häiritud. Vajab meeldetuletust ja nõustamist
2	Keskmine toetusvajadus	Toimetulek mõõdukalt häiritud. Vajab regulaarset (1-4 korda nädalas) juhendamist ja abi.
3	Kõrge toetusvajadus	Toimetulek raskelt häiritud. Vajab igapäevaselt kõrvalabi ja toetust.
4	Äärmuslik toetusvajadus	Võimetu toime tulema või tegelema. Vajab püsivalt hooldust ja/või järelevalvet või tegevuste üle võtmist teise isiku poolt.

- Toetusvajaduse astmed jäävad eluvaldkonnas vahemikku 0-2:
Abivajadus ei ole ööpäevaringset tegevust nõudvad ehk inimene ei vaja konkreetses eluvaldkonnas ööpäevaringselt abi.
- Toetusvajaduse astmed jäävad eluvaldkonnas 3-4:
Abivajadus igapäevane või isegi ööpäevaringselt ehk inimene vajab ööpäevaringset tuge pakkuvaid meetmeid või ka tegevuste asendamist teise inimese poolt (nt õiguste eest seismine ja asjaajamine eestkostja poolt).

➤ Küsimused:

Valdavalt kinnised küsimused algusega „Kas...“. Olemasolevale infole tuginedes ja saadud lisainfo peab andma selguse, kas vastata küsimusele „Ei“ või „Jah“.

„Kas?“

➤ Kommentaaride lahtrid:

Faktilised andmed ja eripärad ning täpsustatakse toetusvajaduse spetsiifikat - kui see info on teada

➤ Kas ja kuidas on toetus täna korraldatud:

Etteantud valikvastused – saab sisendi, kas on tegemist suure hoolduskoormusega pereliikmetega

Olulisemad vajadused (spetsialisti, lähedase hinnangul):

Tegevused, mida tuleks kindlasti silmas pidada ja/või mis vajavad kiiret sekkumist.

Hindamisvahendi küsimuste näiteid

Kas inimene suudab iseseisvalt suhelda teiste inimestega, luua uusi suhteid või säilitada olemasolevaid?

Ei

Jah

Kas inimese suudab iseseisvalt hoolitseda oma füüsilise tervise eest ja kasutada tervishoiuteenuseid

Ei

Jah

Kas inimene suudab iseseisvalt liikuda eluruumides?

Ei

Jah

Kas inimene suudab iseseisvalt süüa ja teha sellega seotud tegevusi (sh toidu või joogi tõstmine taldrikule, valamine tassi, noa, kahvli, lusika kasutamine, toidu tükeldamine)?

Ei

Jah

Aste	Toimetulek	Toetusvajadus
0	Iseseisev	Ei vaja toetust
1	Madal toetusvajadus	Toimetulek kergelt häiritud. Vajab meeldetuletust ja nõustamist
2	Keskmine toetusvajadus	Toimetulek mõõdukalt häiritud. Vajab regulaarset (1-4 korda nädalas) juhendamist ja abi.
3	Kõrge toetusvajadus	Toimetulek raskelt häiritud. Vajab igapäevaselt kõrvalabi ja toetust.
4	Äärmuslik toetusvajadus	Võimetu toime tulema või tegelema. Vajab püsivalt hooldust ja/või järelevalvet või tegevuste üle võtmist teise isiku poolt.

Hindamisvahendi täitmiseks on metoodiline ja sisuline juhisp.

Hindamisvahend on Excel-failis.

Exceli-faili kasutamiseks on juhisp.

Hindamisvahendi tehnilise ja sisulise kasutamise kohta teeme konkreetsetele töötajatele koolitused.

Excel-failis tehakse projekti ajal KOV-i poolt kõikide projektis osalevatele inimestele abivajaduse hindamised.

Abivajaduse hindamise tulemused tuleb kanda STAR-i abivajaduse hindamise väljadele vastavalt juhisele.

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Aitäh!

Katrin Tsuiman

katrin.tsuiman@sotsiaalkindlustusamet.ee

Tel: 5192 2331